https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-4-1
УДК 711.4:332.1:351.778(477)
JEL R11, R58

Б. М. Данишилин

Управління просторовим відновленням та розвитком громад і регіонів України: стратегічні пріоритети та європейський вектор

Досліджено стратегічні пріоритети управління просторовим відновленням і розвитком громад і регіонів України в умовах євроінтеграції. Наголошено на викликах, що виникають у процесі адаптації до європейських стандартів, зокрема щодо впровадження політики згуртованості ЄС, просторового планування та управління фінансовими ресурсами. Проведено критичний аналіз ролі Генеральної схеми планування території України як ключового інструменту гармонізації просторового розвитку. Підкреслено необхідність зміцнення адміністративної спроможності органів влади на центральному, регіональному та місцевому рівнях. Розглянуто практичні аспекти створення ефективної системи просторового управління, що враховує особливості постраждалих територій та наявні регіональні диспропорції. Окремо зроблено акцент на міжнародному територіальному співробітництві та участі України в європейських програмах Interreg і макрорегіональній Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону. Зроблено висновки щодо необхідності забезпечення прозорості фінансових механізмів, інтеграції європейських практик управління та розроблення програм просторового відновлення, орієнтованих на довгостроковий сталий розвиток громад і регіонів.

Ключові слова: публічне управління, просторове планування, просторовий розвиток, регіональний розвиток, територіальна громада, повоєнна відбудова, євроінтеграція.

Формулювання проблеми. Отримавши статус кандидата на членство в ЄС, Україна взяла на себе чіткі зобов'язання щодо імплементації Acquis ЄС у відповідних галузях. Acquis ЄС і щорічні звіти Європейської комісії щодо розширення чітко вказують Україні сфери, які мають бути врегульованими. Зокрема, згідно з розділом «Регіональна політика та координація структурних інструментів» у частині законодавчої та інституційної рамок, адміністративної спроможності та можливостей, потрібно якісно здійснювати програмування розвитку, що має супроводжуватися належним фінансовим управлінням і контролем. Наразі прогрес України в частині наближення до вимог регіональної політики ЄС є дуже обмеженим, а більшість рекомендацій Євросоюзу досі перебуває на стадії вивчення можливості впровадження.

Наголосимо на тому, що відбудова України є процесом, який потребує акумулювання ресурсів, визначення ролі та спеціалізації кожного регіону як у національному, так і в європейському економічному та управлінському просторі. Фактично має відбутися переосмислення просторового планування та розвитку країни загалом і кожного регіону, територіальної громади, міста зокрема.

Аналіз останніх досліджень доводить, що питання управління просторовим плануванням і розвитком громад і регіонів України є вкрай актуальним. Ця актуальність підкріплюється євроінтеграційними процесами в Україні та потребою повоєнного відновлення регіонів і громад. Проблематику управління просторовим відновленням і просторового планування досліджували N. Taylor [1], О. Лесик та О. Тодорова [2], М. Маркіна [3]. Окремі аспекти сталого територіального розвитку на регіональному та місцевому рівнях досліджували В. Пилипів, Л. Тичковська [4], О. Шевченко [5]. Питання повоєнної відбудови відображені в дослідженнях О. Оболенського, В. Косицької та В. Огородник [6].

Метою статті є загальний огляд і критичний аналіз стратегічних пріоритетів та європейського вектора в питаннях управління просторовим відновленням і

© *Б. М. Данишилин*, 2024.

розвитком громад і регіонів України. Основний акцент зроблено на прогалинах практичної реалізації питань відбудови та потреб з огляду на набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС.

Основні результати дослідження. Регіональна політика як політика згуртованості є однією з ключових в Європейському Союзі. Перед усіма країнами-членами ставляться чіткі вимоги для участі регіонів у досягненні спільних цілей розвитку. Відповідно, для України важливо якнайшвидше розвинути власну спроможність для роботи в межах політики згуртованості.

Політика згуртованості Євросоюзу реалізується через «спільне управління» Європейською комісією та країнами-членами ЄС. Фахівці зауважують, що приблизно 70% програм ЄС впроваджуються на основі спільної відповідальності Єврокомісії, національних і регіональних органів влади членів ЄС. Водночас останні більше опікуються питаннями відбору проєктів для фінансування з фондів ЄС та відповідають за щоденне управління відповідними програмами та проєктами.

У 2024 р. в Україні відновлено Міністерство розвитку громад та територій на чолі з профільним віцепрем'єр-міністром. Завдяки такому рішенню державна регіональна політика має шанс отримати фаховий центральний орган виконавчої влади, який зможе забезпечити поступову розбудову необхідної адміністративної спроможності щодо всіх елементів політики згуртованості в Україні. У Доповіді Європейської комісії щодо розширення ЄС (2024 р.) це оцінюється як позитивний крок, водночас наголошується на необхідності надалі зміцнювати потенціал міністерства. Європейський досвід свідчить, що країни-члени із слабкими інституціями мають значні труднощі з використанням інвестиційних коштів ЄС.

Аналіз останніх тенденцій розвитку регіональної політики в країнах-членах ЄС дає змогу виокремити її основні напрями, ураховуючи виклики війни в Україні, які також значно впливають і на планування регіонального розвитку в Євросоюзі [11]. Зокрема, укорінені регіональні диспропорції поглибилися під впливом наслідків війни в Україні та енергетичної кризи, міграційних процесів, що ускладнилися демографічним спадом і відпливом інтелектуального капіталу [7]. Пошук шляхів подолання нових викликів здійснюється в площині впровадження раціонального просторового планування, територіально-орієнтованої регіональної політики з фокусом на реалізацію географічно-орієнтованих ініціатив, спрямованих на задоволення конкретних потреб, а також на забезпечення балансу між справедливістю та ефективністю у використанні коштів.

Актуальною залишається потреба в чіткому розподілі повноважень місцевого самоврядування між рівнями адміністративно-територіального устрою, а також між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади за принципом субсидіарності. Наразі відбувається дублювання їх як між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, так і між органами місцевого самоврядування різних рівнів. Водночас злободенною є проблема невідповідності між обсягами бюджетних ресурсів, закріпленими за органами місцевого самоврядування, та вартістю делегованих (переданих) їм повноважень [12; 13].

Процес вступу України до ЄС відбувається паралельно з процесами відновлення територій, що постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації. Відповідно, до Закону України «Про засади державної регіональної політики» було внесено зміни, які покликані створити основу для відновлення постраждалих територій, включно з визначенням функціональних типів територій і трирівневою системою стратегічного планування (рис. 1).

Імплементація запропонованих норм законодавства в питаннях відновлення, зокрема шляхом просторового планування, не завершена. Закон визначає чотири функціональні типи території: території відновлення, регіональні полюси зростання, території з особливими умовами для розвитку та території сталого розвитку. Доводиться констатувати, що в оновленій Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (далі – ДСРР) ці функціональні типи територій не визначені, як і не враховано специфіку різних територій у контексті безпекового виміру.

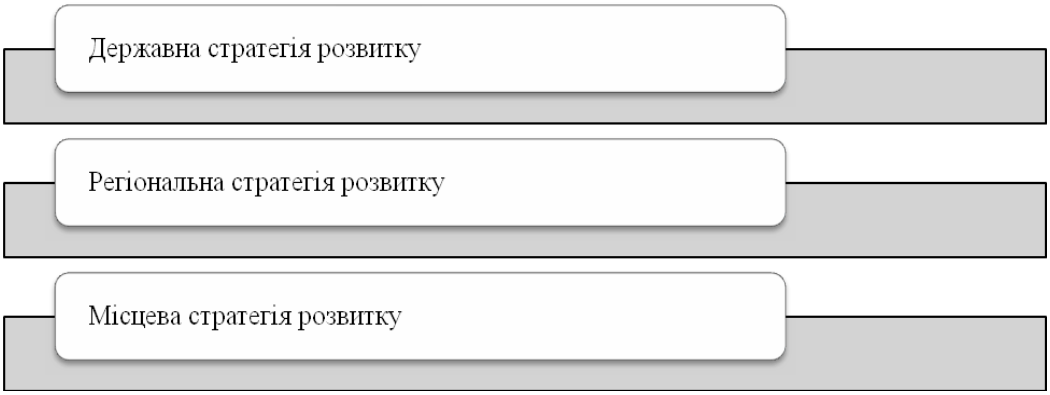

Рис. 1. Трирівнева система стратегічного планування в Україні

Джерело:[8].

На сьогодні не встановлено порядок визначення всіх функціональних типів територій. Водночас, як зауважують науковці, через нерелевантність критеріїв відбору до територій відновлення віднесено понад 600 територіальних громад, серед яких є обласні центри, велика кількість міст – потенційних регіональних полюсів зростання. Отже, перестає бути доцільним віднесення територіальних громад до таких типів територій, як регіональні полюси зростання, агломерації, сільські території, та, відповідно, формування програм стимулювання їхнього розвитку чи державної підтримки [20].

Окремим викликом постає гостра потреба в упорядкуванні системи планувальних документів, які зараз чинні в Україні. Зокрема, різні типи стратегічних документів і документації з просторового планування (містобудівної документації) мають бути синхронізовані та взаємоузгоджені. Наприклад, стратегія розвитку, план відновлення та розвитку, програма комплексного відновлення територій, комплексний план просторового розвитку територіальної громади часто дублюють положення або, що гірше, суперечать одне одному.

Потребує термінового вирішення і питання завершення дискусій щодо розроблення Генеральної схеми планування території України, яка розглядалась як пріоритет під час формування стратегій розвитку регіонів, територіальних громад, а також комплексних планів просторового розвитку території територіальних громад. Чинна Генеральна схема планування території України практично втратила свою актуальність (з огляду на суттєві просторові соціально-економічні трансформації в умовах повномасштабної війни) та не відповідає потребам сьогодення. А саме цей документ, принципово новий за статусом, змістом і формою, розроблений на основі сучасних геоінформаційних технологій, може стати точкою відліку для планувальних документів нижчого рівня та просторовою рамкою для реалізації інвестиційних проєктів відновлення та розвитку України.

Стратегії розвитку територіальних громад і комплексні плани просторового розвитку території територіальних громад, які будуть розроблені після формування нової Генеральної схеми планування території України, мають ураховувати закладені в ній проєктні рішення.

Законодавча рамка для регіонального розвитку має забезпечити імплементацію ДСРР відповідно до стандартів ЄС. Зокрема, ДСРР має бути розбита на конкретні, вимірювані та здійсненні кроки із чіткими термінами та механізмами підзвітності.

Результати оцінювання адміністративної спроможності України у сфері реалізації регіональної політики вказують на недостатній досвід і здатність управляти та використовувати великі фонди в регіональній політиці. Це пов'язано з низькою якістю управлінських процедур, обмеженим кадровим потенціалом для виконання вимог щодо програмного управління.

Варто згадати також проблеми із впровадженням норм уже прийнятого законодавства у сфері регіональної політики, формуванням кількарічного

програмування, ефективного моніторингу, оцінювання і здорового фінансового управління програмами регіонального розвитку.

Недостатньою також є координація між центральними, регіональними та місцевими органами влади в спільному регіональному розвитку. У процесах формування політики, її впровадження та моніторингу результатів має бути посилено роль учасників регіонального й місцевого рівнів, включно з асоціаціями місцевого самоврядування [9].

Одним з інструментів регіонального розвитку, що передбачений Бюджетним кодексом України, є Державний фонд регіонального розвитку, діяльність якого було призупинено у 2023-2024 рр. через мобілізацію ресурсів бюджету на потреби захисту та відновлення. Фінансування проєктів регіонального розвитку та відновлення було розпорошено між різними програмами та фондами, які координувалися Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України. Проте ресурс розподілявся непрозоро та за адміністративним принципом, про що свідчить висновок звіту Рахункової палати України про результати аудиту відповідності процесу розподілу коштів Фонду ліквідації наслідків збройної агресії. Недостатність конкурсних механізмів призводить до непрозорості розподілу ресурсів і зменшення стимулів до якісного проєктного планування. Саме тому відновлення функціонування ДФРР та оновлення механізмів розподілу коштів сприятимуть конкурентному й публічному розподілу коштів розвитку регіонів.

На 2025 р. у державному бюджеті передбачено відновлення діяльності фонду в обсязі 1 млрд грн [10]. Незважаючи на незначний обсяг виділеного ресурсу, такий крок є позитивним на шляху до конкурсного розподілу ресурсів для регіонального розвитку, що відповідатиме стандартам регіональної політики ЄС.

Україна має значний потенціал розширення зв'язків з європейськими об'єднаннями територіального співробітництва. Такі об'єднання можуть бути використані для інтегрованого територіального (багаторівневого) врядування, що сприятиме реалізації програм співпраці Interreg. Серед досягнень слід назвати ухвалення Закону «Про міжнародне територіальне співробітництво України». Україна розширила участь у програмах співпраці Interreg і також є частиною макрорегіональної Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону.

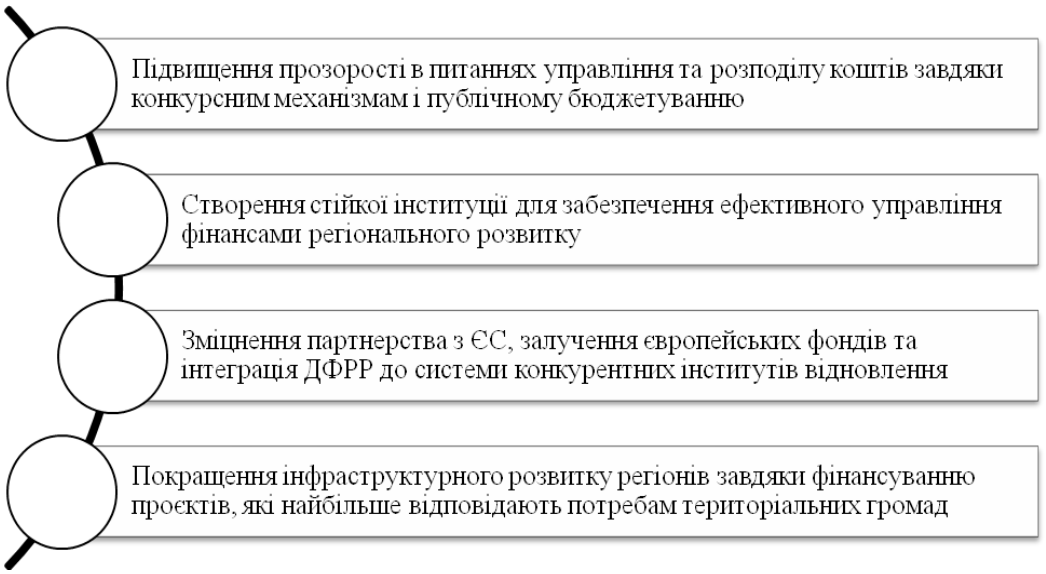

Рис. 2. Позитивні аспекти відновлення функціонування Державного фонду регіонального розвитку у 2025 р.

Джерело: авторське узагальнення.

У Доповіді Європейської комісії щодо розширення ЄС (2024 р.) зазначається, що Україні слід і надалі використовувати такий формат для набуття досвіду у впровадженні політики згуртованості ЄС та практики спільного управління, включно з питаннями, пов'язаними з програмуванням, належним фінансовим управлінням, відбором проєктів та укладанням контрактів [14-16]. Видається доцільним створення на базі Міністерства розвитку громад та територій органу, покликаного стати центром формування політики міжнародного територіального співробітництва та забезпечення зацікавлених сторін фаховим консультативно-методологічним супроводом.

Висновки. Отримавши статус кандидата на вступ до ЄС, Україна взяла зобов'язання щодо адаптації до стандартів ЄС у сфері регіональної політики. Це передбачає удосконалення законодавчої та інституційної бази, зміцнення адміністративної спроможності та впровадження якісного програмування розвитку з належним фінансовим управлінням. Проте на 2023-2024 рр. прогрес залишається обмеженим, а більшість рекомендацій Європейської комісії все ще не реалізовані. Для успішної відбудови України необхідно переосмислити процес просторового планування, урахувавши водночас національні та європейські пріоритети. Це передбачає визначення ролі кожного регіону та громади в економічному й управлінському просторі країни та ЄС, а також ефективне акумулювання ресурсів для забезпечення сталого розвитку на всіх рівнях [17-19].

Варто наголосити на необхідності удосконалення підходів до визначення функціональних типів територій та їхнього стратегічного планування. Чинна Генеральна схема планування території України втратила актуальність і потребує повного оновлення, що враховуватиме сучасні виклики, включно з наслідками війни. Розроблення нової схеми на основі сучасних технологій має стати основою для синхронізації планувальних документів різних рівнів і забезпечення ефективного просторового розвитку громад і регіонів.

Список використаних джерел

1. Taylor N. What is this thing called spatial planning? An analysis of the British Government's view. *The Town Planning Review*. 2010. Vol. 81(2). Pp. 193-208. DOI: https://doi.org/10.3828/tpr.2009.26
2. Лесик О. В., Тодорова О. Л. Просторове планування територій в Україні: державно-управлінський аспект. *Наукові перспективи*. 2021. № 4(10). С. 88-105. DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-4(10)-88-105
3. Маркіна М. І. Трансформація публічного управління у сфері просторового планування на місцевому рівні в контексті євроінтеграційних процесів України. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія: Державне управління*. 2024. № 10(28). С. 163-175. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10(28)-163-175
4. Пилипів В. В., Тичковська Л. П. Фінансовий механізм управління сталим розвитком територіальних економічних систем. *Регіональна економіка*. 2013. № 2(68). С. 72-80.
5. Шевченко О. В. Формулювання підходів до моделювання сценаріїв регулювання диспропорцій у соціально-економічному розвитку регіонів. *Проблеми економіки*. 2020. № 1. С. 123-31. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-123-131
6. Оболенський О., Косицька В., Огородник В. Розвиток публічно-приватного партнерства при формуванні стратегій місцевого розвитку в умовах повоєнної відбудови. *Вчені записки:* зб. наук. пр. 2024. № 35. С. 130-142. DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.35.24.02.11.075.081
7. Данилишин Б. М., Шевченко О. В., Огородник В. В. Міграція та поява біженців з України: наукові підходи та методичний інструментарій до усунення негативних наслідків. *Вчені записки:* зб. наук. пр. 2023. Вип. 33(4). С. 274-284. DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.33.23.04.24.166.172
8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій: Закон України від 09.07.2022 р. № 2389-IX. *Законодавство України:* сайт. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text
9. Данилишин Б., Богдан Т. Перехід до воєнної економіки. Чотири головні кроки, які має зробити Україна. *ZN.ua*: сайт. 04.12.2023. URL: https://zn.ua/ukr/macroeconomics/perekhid-do-vojennoji-ekonomiki-chotiri-holovni-kroki-jaki-maje-zrobiti-ukrajina.html
10. Держбюджет 2025 рік: публічні інвестпроєкти, критична інфраструктура, житло та підтримка громад. *Міністерство розвитку громад та територій України*: сайт. 20.11.2024. URL: https://mtu.gov.ua/news/36126.html
11. Sustersic J. Analytics: Coordination of Reconstruction and Recovery with the Regional Development Policy in Ukraine. *U-LEAD*: Website. 10.07.2023. URL: https://u-lead.org.ua/en/news/240

12. Dale A., Vella K., Ryan S., Broderick K., Hill R., Potts R., Brewer T. Governing Community-Based Natural Resource Management in Australia: International Implications. *Land*. 2020. Vol. 9(234). DOI: https://doi.org/10.3390/land9070234
13. Danielzyk R., Münter A. *Raumplanung. Handwörterbuch der Stadt-und Raumentwicklung*. Hannover: Akademie für Raumforschung und Landesplanung, 2018. 3024 p. Pp. 30-24.
14. Chen J., Walker R. M., Sawhney M. Public service innovation: a typology. *Public Management Review*. 2020. Vol. 22(11). Pp. 1674-1695. DOI: https://doi.org/10.1080/14719037.2019.1645874
15. *Policy-Making as Designing: The Added Value of Design Thinking for Public Administration and Public Policy* / Eds.: A. van Buuren, J. M. Lewis, B. G. Peters. Bristol University Press, 2023. DOI: https://doi.org/10.1332/policypress/9781447365938.001.0001
16. Audouin Ch. The role of multi-level governance in branding medium-sized cities: the case of Nantes, France. *Cities*. 2022. Vol. 123. DOI: https://doi.org/10.1016/j.cities.2022.103577
17. Pinz A., Roudyani N., Thaler J. Public-private partnerships as instruments to achieve sustainability-related objectives: the state of the art and a research agenda. *Public Management Review*. 2018. Vol. 20(1). Pp. 1-22. DOI: http://dx.doi.org/10.1080/14719037.2017.1293143
18. Lawhon M., Follmann A., Braun B., Cornea N., Greiner C., Guma P., Karpouzoglou T., Diez J. R., Schindler S., Schramm S., Sielker F., Tups G., Vij S., Dannenberg P. Making heterogeneous infrastructure futures in and beyond the global south. *Futures*. 2023. Vol. 154. DOI: https://doi.org/10.1016/j.futures.2023.103270
19. Liu Y., Zhou Y. Territory spatial planning and national governance system in China. *Land Use Policy*. 2021. Vol. 102. DOI: https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2021.105288
20. Безгіна Т., Третяк Ю. Прогрес чи регрес? Як Європейська Комісія оцінила стан справ щодо врядування та регіональної політики в Україні та що порекомендувала робити далі. *Децентралізація*: сайт. 19.11.2024. URL: https://decentralization.ua/news/18925

References

1. Taylor, N. (2010). What is this thing called spatial planning? An analysis of the British Government's view. *The Town Planning Review*, 81(2), 193-208. DOI: https://doi.org/10.3828/tpr.2009.26
2. Lesyk, O. V., & Todorova, O. L. (2021). Prostorove planuvannya terytoriy v Ukrayini: derzhavno-upravlins'kyy aspekt [Spatial planning of territories in Ukraine: public administration aspect]. *Naukovi Perspektyvy – Scientific Perspectives*, 4(10), 88-105. DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-4(10)-88-105 [in Ukrainian].
3. Markina, M. I. (2024). Transformatsiya publichnoho upravlinnya u sferi prostorovoho planuvannya na mistsevomu rivni v konteksti yevrointehratsiynykh protsesiv Ukrayiny [Transformation of public administration in the field of spatial planning at the local level in the context of European integration processes of Ukraine]. *Aktual'ni pytannya u suchasniy nautsi. Seriya: Derzhavne upravlinnya – Current Issues in Modern Science. Series: Public Administration*, 10(28), 163-175. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10(28)-163-175 [in Ukrainian].
4. Pylypiv, V. V., & Tychkovska, L. P. (2013). Finansovyy mekhanizm upravlinnya stalym rozvytkom terytorial'nykh ekonomichnykh system [Financial mechanism of management of territorial economic systems sustainable development]. *Rehional'na economika – Regional economy*, 2(68), 72-80. [in Ukrainian].
5. Shevchenko, O. V. (2020). Formulyuvannya pidkhodiv do modelyuvannya stsenariyiv rehulyuvannya dysproportsiy u sotsial'no-ekonomichnomu rozvytku rehioniv [Formulation of approaches to modeling scenarios for regulation of imbalances in socio-economic development of regions]. *Problemy ekonomiky – Problems of Economy*, 1, 123-131. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-123-131 [in Ukrainian].
6. Obolenskyy, O., Kosytska, V., & Ohorodnyk, V. (2024). Rozvytok publichno-pryvatnoho partnerstva pry formuvanni stratehiy mistsevoho rozvytku v umovakh povoyennoyi vidbudovy [Development of public-private partnership in the formation of local development strategies in the conditions of post-war reconstruction]. In *Vcheni zapysky [Scientific Notes]*: Vol. 35 (pp. 130-142). DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.35.24.02.11.075.081 [in Ukrainian].
7. Danylyshyn, B. M., Shevchenko, O. V., & Ohorodnyk, V. V. (2023). Mihratsiya ta poyava bizhentsiv z Ukrayiny: naukovi pidkhody ta metodychnyy instrumentariy do usunennya nehatyvnykh naslidkiv [Migration and the emergence of refugees from Ukraine: scientific approaches and methodological tools to eliminate negative consequences]. In *Vcheni zapysky [Scientific Notes]*: Vol. 33(4) (pp. 274-284). DOI: https://doi.org/10.33111/vz_kneu.33.23.04.24.166.172 [in Ukrainian].
8. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo zasad derzhavnoyi rehional'noyi polityky ta polityky vidnovlennya rehioniv i terytoriy [On amendments to certain legislative acts of Ukraine on the principles of state regional policy and policy of recovery of regions and territories] (2022). Law of Ukraine, adopted on 2022, Jul 9, 2389-IX. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text [in Ukrainian].
9. Danylyshyn, B., & Bohdan, T. (2023, Dec 4). Perekhid do voyennoyi ekonomiky. Chotyry holovni kroky, yaki maye zrobyty Ukrayina [Transition to a military economy. Four key steps Ukraine needs to take]. *ZN.ua*: Website. Retrieved from https://zn.ua/ukr/macroeconomics/perekhid-do-vojennoji-ekonomiki-chotiri-holovni-kroki-jaki-maje-zrobiti-ukrajina.html [in Ukrainian].
10. Derzhbyudzhet 2025 rik: publichni investproyekty, krytychna infrastruktura, zhyttya ta pidtrymka hromad [State Budget 2025: public investment projects, critical infrastructure, housing, and community support] (2024, Nov 20). *Ministry of Community and Territorial Development of Ukraine*: Website. Retrieved from https://mtu.gov.ua/news/36126.html [in Ukrainian].

11. Sustersic, J. (2023, Jul 10). Analytics: Coordination of Reconstruction and Recovery with the Regional Development Policy in Ukraine. *U-LEAD*: Website. Retrieved from https://u-lead.org.ua/en/news/240
12. Dale, A., Vella, K., Ryan, S., Broderick, K., Hill, R., Potts, R., & Brewer, T. (2020). Governing Community-Based Natural Resource Management in Australia: International Implications. *Land*, 9(234). DOI: https://doi.org/10.3390/land9070234
13. Danielzyk, R., & Münter, A. (2018). *Raumplanung. Handwörterbuch der Stadt- und Raumentwicklung*. Hannover: Akademie für Raumforschung und Landesplanung. [in German].
14. Chen, J., Walker, R. M., & Sawhney, M. (2020). Public service innovation: a typology. *Public Management Review*, 22(11), 1674-1695. DOI: https://doi.org/10.1080/14719037.2019.1645874
15. van Buuren, A., Lewis, J. M., & Peters, B. G. (Eds) (2023). *Policy-Making as Designing: The Added Value of Design Thinking for Public Administration and Public Policy*. Bristol University Press. DOI: https://doi.org/10.1332/policypress/9781447365938.001.0001
16. Audouin, Ch. (2022). The role of multi-level governance in branding medium-sized cities: the case of Nantes, France. *Cities*, 123. DOI: https://doi.org/10.1016/j.cities.2022.103577
17. Pinz, A., Roudyani, N., & Thaler, J. (2018). Public-private partnerships as instruments to achieve sustainability-related objectives: the state of the art and a research agenda. *Public Management Review*, 20(1), 1-22. DOI: http://dx.doi.org/10.1080/14719037.2017.1293143
18. Lawhon, M., Follmann, A., Braun, B., Cornea, N., Greiner, C., Guma, P., Karpouzoglou, T., Diez, J. R., Schindler, S., Schramm, S., Sielker, F., Tups, G., Vij, S., & Dannenberg, P. (2023). Making heterogeneous infrastructure futures in and beyond the global south. *Futures*, 154. DOI: https://doi.org/10.1016/j.futures.2023.103270
19. Liu, Y., & Zhou, Y. (2021). Territory spatial planning and national governance system in China. *Land Use Policy*, 102. DOI: https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2020.105288
20. Bezhina, T., & Tretyak, Yu. (2024, Nov 19). Prohres chy rehres? Yak Yevropeys'ka Komisiya otsinyla stan sprav shchodo vraduvannya ta rehional'noyi polityky v Ukrayini ta shcho porekomenduvala robyty dali [Progress or regression? How did the European Commission assess the state of governance and regional policy in Ukraine and what did it recommend to do next?]. *Decentralization*: Website. Retrieved from https://decentralization.ua/news/18925 [in Ukrainian].

Danylyshyn B. M. Management of spatial renewal and development of communities and regions of Ukraine: strategic priorities and the European vector.

The article is devoted to the study of strategic priorities of spatial recovery and development management of communities and regions of Ukraine in the context of European integration. Particular attention is paid to the challenges that arise in the process of adaptation to European standards, in particular, the implementation of the EU cohesion policy, spatial planning and financial resource management. A critical analysis of the role of the General Scheme for Planning the Territory of Ukraine as a key instrument for harmonizing spatial development is made, and the need to strengthen the administrative capacity of authorities at the central, regional and local levels is emphasized. The purpose of the article is to provide a general overview and critical analysis of the strategic priorities and the European vector in the management of spatial restoration and development of communities and regions of Ukraine. The main emphasis is placed on the existing gaps in the practical implementation of recovery issues and the needs in connection with Ukraine's acquisition of the EU candidate status. The article discusses the practical aspects of creating an effective spatial management system that takes into account the specifics of the affected areas and existing regional imbalances. Special emphasis is placed on international territorial cooperation and Ukraine's participation in the European Interreg programmes and the Macro-Regional Strategy for the Danube Region. Conclusions are drawn regarding the need to ensure transparency of financial mechanisms, integration of European management practices and development of spatial recovery programmes focused on the long-term sustainable development of communities and regions. It is proved that by obtaining the status of a candidate for EU membership, Ukraine has committed itself to adaptation to EU standards in the field of regional policy. This includes improving the legislative and institutional framework, strengthening administrative capacity, and implementing high-quality development programming with proper financial management. However, progress remains limited for 2023-2024, and most of the European Commission's recommendations have not yet been implemented.

Keywords: public administration, spatial planning, spatial development, regional development, territorial community, post-war reconstruction, European integration.

Данилишин Богдан Михайлович – доктор економічних наук, професор, академік НАН України, завідувач кафедри регіоналістики і туризму Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (e-mail: kre@kneu.edu.ua, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-4058-1191).

Danylyshyn Bohdan Mykhaylovych – Dr.Sci. (Econ.), Prof., Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine, Head of the Department of regional studies and tourism of the Kyiv National Economic University n.a. Vadym Hetman.

Надійшло 20.12.2024 р.